

1. Obiekt

Kamienica nr 37

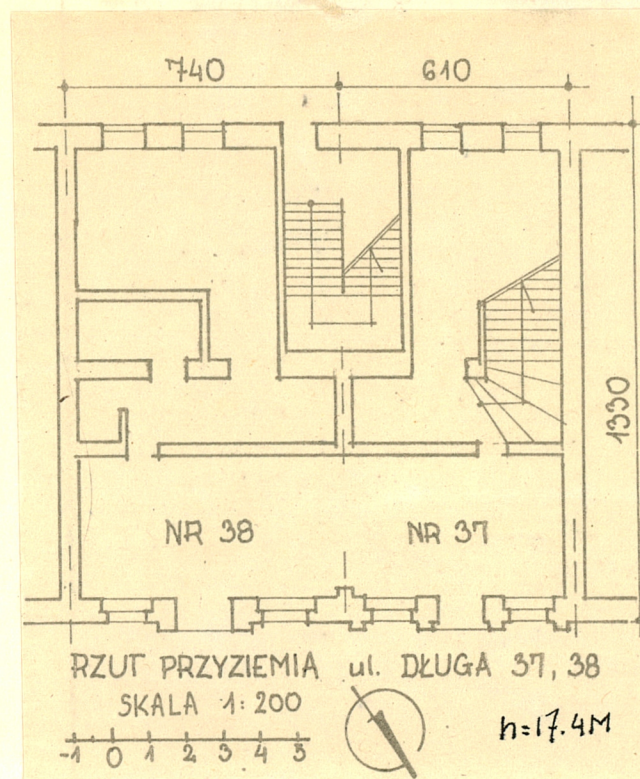
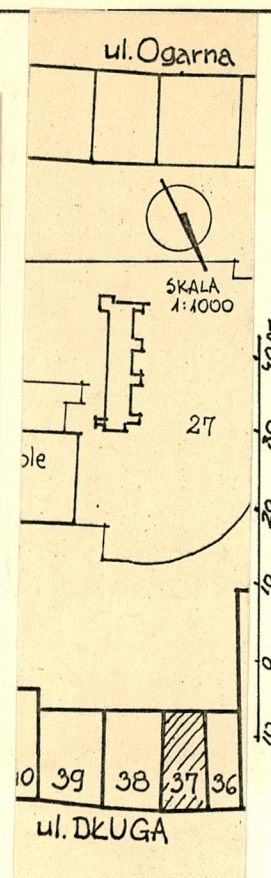
2. Czas powstania

1563 r., 1853/54
1950-53

3. Miejscowość

nr hipoteczny GDANSK

11. Zdjęcia, plan sytuacyjny, rzuty

4. Adres ul. Długa 37/38

nr hipoteczny KW [redacted]
nr mapy 288, nr działki 26/12

5. Przynależność administracyjna

województwo gdańskie

gmina m.Gdańsk

6. Poprzednie nazwy miejscowości

DANZIG

7. Przynależność administracyjna
przed 1.VI.1975

województwo gdańskie

powiat m.Gdańsk

8. Właściciel i jego adres

Skarb Państwa

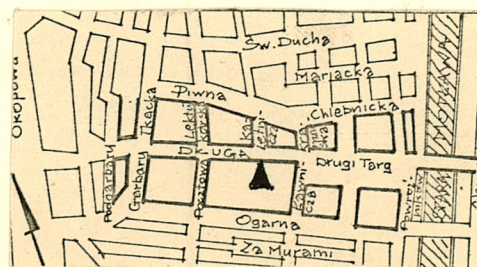
9. Użytkownik i jego adres

PGM - Śródmieście
ul. Powstańców W-skich 23
WPHW nr 34197
ul. Łąkowa 39/44

10. Rejestr zabytków

Nr 283 data 22.XI.1969

autor zdjęć Krystyna Zarówna
data wykonania XI.1983 r.
miejsce przechowywania negatywów GODZ

12. Autorzy, historia obiektu, określenia stylu.

W drugiej poł. XIV w. Właścicielem posesji był Hennighus Lankow. W 1563 r /data na szczycie/ trójosiowy dwupiętrowy budynek gł. otrzymał renesansowy, całkowicie wykonany w kamieniu wystrój fasady - wyraźne wpływy niderlandzkie. Przeprowadzono na fasadzie podział pilastrów-gzymsowy. Pilastry - zwieńczone w parterze głowicami tokańskimi, wyżej jońskimi, wreszcie u góry korynckimi - zdobiona delikatna groteska. W prostokątnych polach fryzów dwóch kondygn. dolnych znajdowały się alegoryczne postaci wyobrażające - o ile można odczytać z różnych hutesyliów - następujące dziedziny: Handel /Merkuury/, Astronomia /?/, Łowiectwo /Diana/, Muzyka, Architektura, Geometria. Na d. środkowym oknem II-go piętra we fryzie orzeł zaś w polach po obu jego stronach kartusze. Kamieniczkę wieńczył trzykondygnacyjny, bogato dekorowany szczyt pilastrów z charakterystycznymi, skrajnymi zasklepionymi półokrągłymi okienkami, wsparty w obu kondygnacjach dolnych słabo jeszcze rozwiniętymi wolutami. W kondygnacji trzeciej, nad mocno wyładowanym gzymsiem jeszcze w pocz. XIX w. znajdowały się trzy rzeźby figuralne, rzeźba środkowa stała na silnie rozbudowanym medalionie z wychylającym się ku górze męskim popiersiem. Na osi szczytu w przyziemiu między wysokimi oknami sieni znajdował się renesansowy portal z pilastrami w postaci herm wspierających zwykłe belkowanie styczne w swym środku do spoczywającej na antach archiwolty. Na osiach obu pilastrów znajdowały się alegoryczne figury.

W pierwszej poł. XVII w. posesja stanowiła wspólną własność rodzin: Heinów i Czirenbergów. W drugiej poł. XVIII w. znajdowała się w rękach rodziny von Kampen. U schyłku XVIII w. posesja ta była przechodnią i oprócz budynku głównego posiadała 1-kondygn. zach. skrzydło boczne.

/cd. zał. nr 1/

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, dach, wnętrze wyposażenie, instalacje)

- Budynek w zabudowie zwartej, położony w pd. pierzei ul. Długiej, biegnącej prostopadle do Motławy od Ratusza Głównego Miasta do Złotej Bramy.
- Wymurowany z cegły; elewacja frontowa licowana piaskowcem; stropy ognioodporne; więźba dachowa drewniana o konstrukcji krokwiowo-jętkowej; dach kryty dachówką esówką; posadzki - lastrico, terakota, drewniane; schody monolityczne, wspornikowe; okna dwuskrzydłowe, skrzynkowe z drobnym podziałem; drzwi płycinowe, profilowane.
- Plan budynku prostokątny, wnętrzem połączony z budynkiem nr 3 jednopasmowy, dwutraktowy, w pd. trakcie klatka schodowa.
- Budynek 3-kondygnacyjny, podpiwniczony, dach dwuspadowy, poddasze dwukondygnacyjne-użytkowe.
- Elewacja frontowa 3-osiowa /fot. 1/ z podziałem pilastrów-gzymsowym. Pilastry zwieńczone w parterze głowicami tokańskimi /fot. 2-9/. wyżej jońskimi /fot. 10-13/, wreszcie u góry korynckimi /fot. 14-17/ zdobi delikatna groteska /fot. 2-17/. W prostokątnych polach fryzów dwóch dolnych kondygnacji znajdują się płaskorzeźby alegorycznych postaci /pkt. 12/ fot. 18-20, 25-27/. Nad środkowym oknem II piętra, we fryzie płaskorzeźba orła /fot. 33/, a po jego obu stronach kartusze /fot. 32, 34/. We fryzach na osiach pilastrów umieszczono płaskorzeźby o wschodnim charakterze /fot. 21-24, 28-31, 35-38/. Kamienicę wieńczy trzykondygnacyjny bogato dekorowany szczyt pilastrów z charakterystycznym zasklepionym półokrągłym oknem, wsparty w obu kondygnacjach dolnych wolutami /fot. 39, 42, 43, 45/. W kondygnacji trzeciej, nad mocno wysuniętym gzymsiem trzy rzeźby figuralne /fot. 45, 47, 48/ przy czym środkowa /fot. 48/ stoi na silnie rozbudowanym medalionie z wychylającym się do przodu męskim popiersiem /fot. 46/. Na osi szczytu w przyziemiu, pomiędzy wąskimi oknami, znajduje się renesansowy portal z pilastrami w postaci herm /fot. 49-54/ wspierających belkowanie styczne w samym środku do spoczywającej na antach archiwolty /fot. 55/. Na osiach skrytych pilastrów, nad linią belkowania portalu ustawiono na konsolkach /fot. 57/ dwa posagi /fot. 58, 59/. Elewacja pd. 2-osiowa /fot. 60/ z gzymsami podokiennymi na II i IV i V kondygn. biegnącymi przez całą szerokość elewacji. Szczyt ze spokojnymi spływami, z umieszczonymi na jego skrajach kulami /fot. 61/, a w osi środkowej wazą /fot. 62/.
- Wnętrze po wojnie zmienione, w parterze sklep, wyżej lokale mieszkalne.
- Wyposażenie wnętrza niezachowane.
- Instalacje: elektryczna, ogrzewcza, gazowa, wod.-kan.

<p>14. Kubatura</p> <p>1200 m³</p>	<p>15. Powierzchnia użytkowa</p> <p>82 m²</p>	<p>16. Przeznaczenie pierwotne</p> <p>mieszkalne</p>	<p>17. Użytkowanie obecne</p> <p>mieszkalno-usługowe.</p>
<p>18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja</p> <p>Projekt arch. fasady sporządził J. Kroman i W. Zalewski. W r. 1950-51 kamieniczka została odbudowana w stanie surowym. Wystrój architektoniczny i rzeźbiarski w r. 1953.</p> <p>W zasadzie zamierzano przeprowadzić pełną rekonstrukcję fasady. Niestety nie uzgodniono wnętrza z fasadą, co spowodowało konieczność obniżenia okien wszystkich kondygnacji, a także zmniejszenia skrajnych okienek szczytu. Nie uwzględniono wszystkich danych ikonograficznych przy odtwarzaniu portalu, która ostatecznie otrzymał wystrój nawiązujący do koncepcji z r. 1879. Rekonstrukcję fryzu nad oknami I piętra przeprowadzono w miarę możliwości wg. zdjęć fotograficznych, nie uwzględniając jednak plastyki i profilowań, a także faktury zachowanego fryzu nad parterem, z czego wynikały obecnie po zestawieniu fryzów dość rażące różnice. Kamieniarka szczytu wraz z otworzonym wg. Schultza figurami została opracowana b. dobrze.</p> <p>20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie</p> <p>Regularne przeprowadzanie napraw i bieżącej konserwacji budynku.</p>		<p>19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)</p> <p>"Stan zachowania całości budynku jak i poszczególnych jego elementów - dobry.</p>	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

- Akta geodezyjne - Rejonowe Biuro Dokumentacji Geodezyjno-Kartograficznej ul. Pniewskiego 3a
- Księga Wieczysta nr [REDACTED]
Sąd Rejonowy w Gdańsku ul. Świerczewskiego 30
- Akta Policji Budowlanej -/
Archiwum Katedry Historii Architektury Politechniki Gdańskiej ul. Majakowskiego 11/12

22. Bibliografia

"Droga Królewska" - J.Stankiewicz, praca zbiorowa
pod red. I.Fabiani-Madeyskiej, Gdańsk 1955 r.

23. Źródła ikonograficzne i fotografie (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

Fotografie - Konserwator Miasta Gdańska
ul. Kotwiczników 20

24. Uwagi różne

25. Wypełnił

Krystyna Zarówna
Wiesław Rosowski
XI.1983 r.

wkładki nr1,2,3,4,5,6

26. Sprawdził

Kamienica nr 37

Gdańsk ul. Długa 37

c.d. historii

Oficyna przednia oraz spichlerz wychodzący na ul. Ogarną - wchodziły w skład posesji.

W latach 1800-1815 posesja należała do dr medycyny Michała Ludwika Wittwercka. Później do r. 1831 własność sekretarza miejskiego Bartłomieja Augusta Blecha. W 1 poł. XIX w. prace bud. na terenie posesji ograniczały się do drobnych reperacji przedproża /1821, 1830, 1837, 1840, 1843/ oraz do zdjęcia ze szczytów uszkodzonych zębem czasu figur. W r. 1844 z inicjatywy właściciela kamieniczki kupca L.F. Borowskiego została rozbudowana antresola na całą szerokość sieni. W latach 1853-54 mimo protestów J.C. Schultza - miała miejsce niefortunna przebudowa przyziemia sklepu, co pociągnęło za sobą m.in. konieczność likwidacji portalu, założenie dwóch okien wystawowych. Wtedy też przypuszczalnie zastąpiono dawne okna z drobnym podziałem na okna dwudzielne, a także zlikwidowano przedproże. W r. 1879 usunięto proste ramy witryn przyziemia oraz wejścia i założono nowe piaskowcowe pilastry. W r. 1896 nowy właściciel kamieniczki kupiec A. Terkowski zarządził całkowitą likwidację antresoli, co z tym wiązało się zastąpienie jej trzech okien jedną wielką szybą kasującą również do reszty górnej części dawnych środkowych pilastrów przyziemia. Przyziemie stanowiło już wówczas jedną wielką halę sklepową, dostępną przez drzwi umieszczone po lewej stronie witryny, przez te same drzwi wchodziło się również na klatkę schodową.

W roku 1897 podwyższono o jedną kondygn. skrzydło boczne, od r. 1899 do 1937 kamienica znajdowała się w rękach rodziny Reymanów. W r. 1920 na pierwszym piętrze mieścił się Polski Bank Komisowy, który przez cały rok walczył bez powodzenia o zezwolenie na zawieszenie swego szyldu na jednej z płaskorzeźb, co spotkało się z energiczną odprawą Komisji Przeciw Oszpecaniu Miasta.

W r. 1925 przywrócono osiowe wejście do sklepu, zaś już w roku 1926 ostatecznie wyodrębniono od siebie wejście do sklepu po jednej /lewej/ i na schody po drugiej /prawej/ stronie w stosunku do witryny.

W r. 1938 zostały zlikwidowane skrzydło boczne i oficyna przyziemia.

W r. 1945 zabudowania parceli uległy zniszczeniu.

GDANSK

Kamienica nr 37

ul. Długa 37

zdjęcia

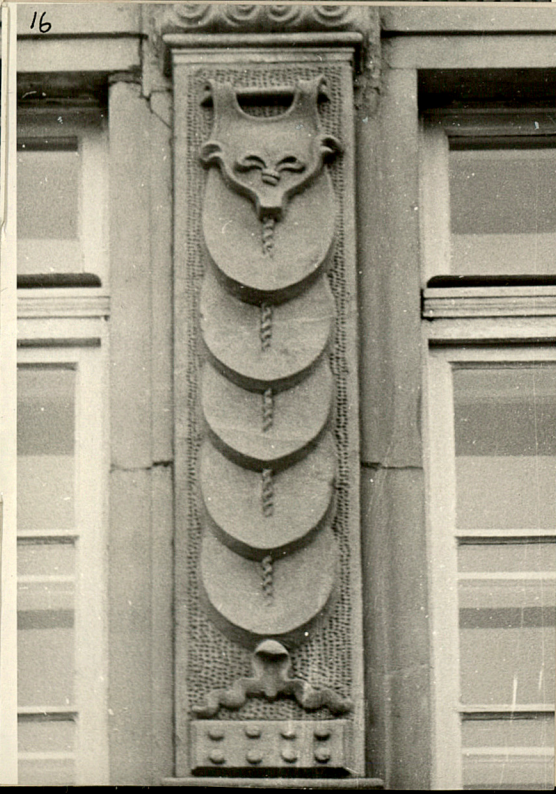
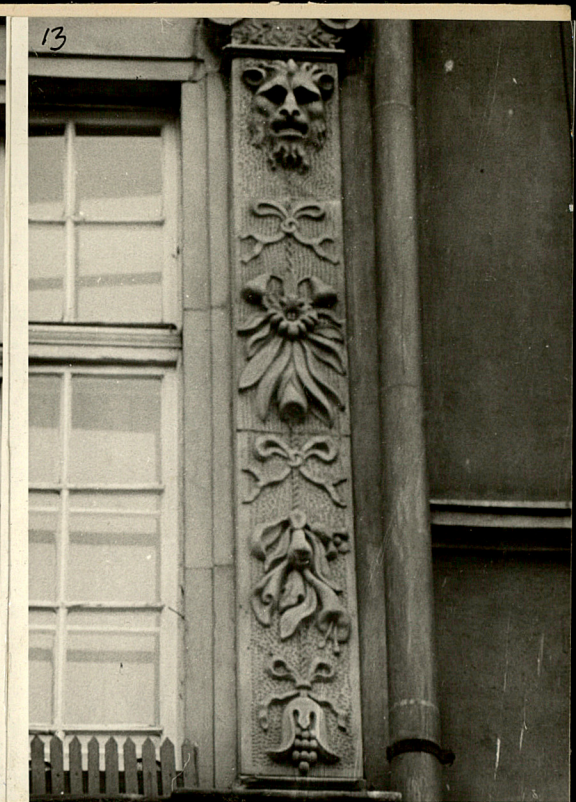
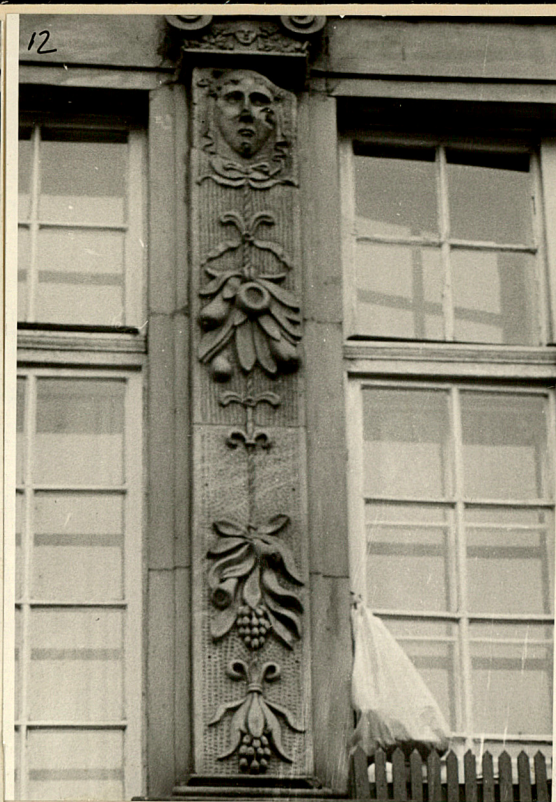
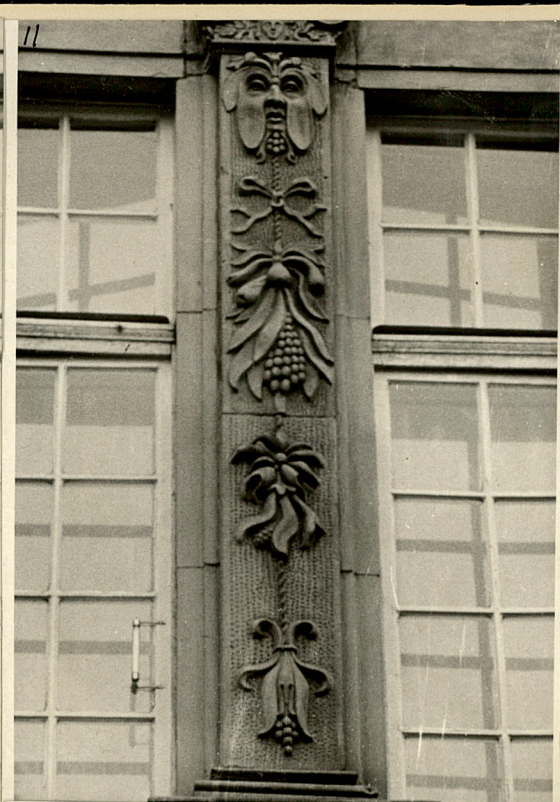
2

3

4

Krystana Zarówna
XI.1983r.
GODZ

GDANSK

Kamienica nr 37

ul. Długa 37

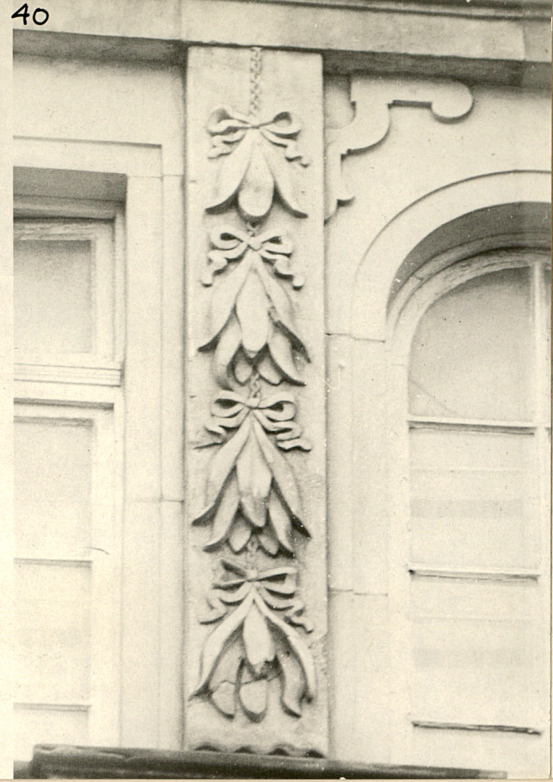
zdjęcia

39

40

41

42

43

44

45

GDANSK

Kamienica nr 37

ul. Długa 37

zdjęcia

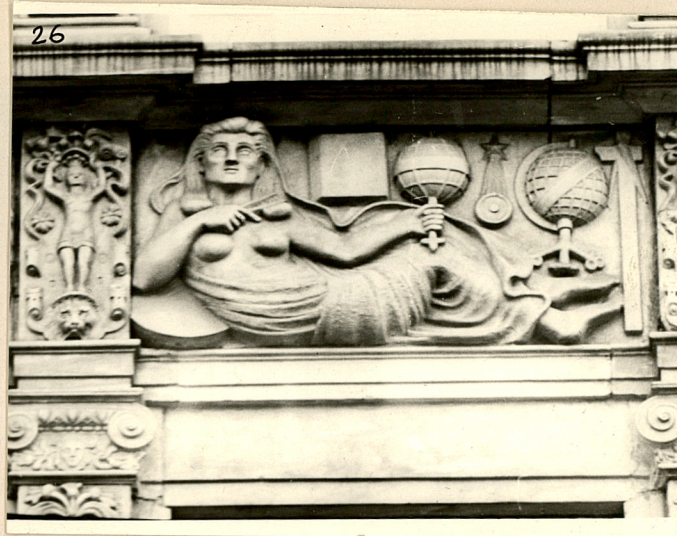

Krystyna Zarówna
XI. 1983r.
GODZ

25

26

27

29

30

31

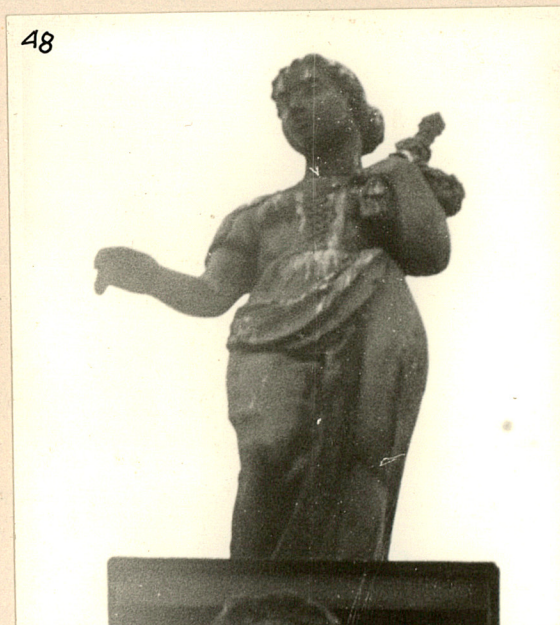

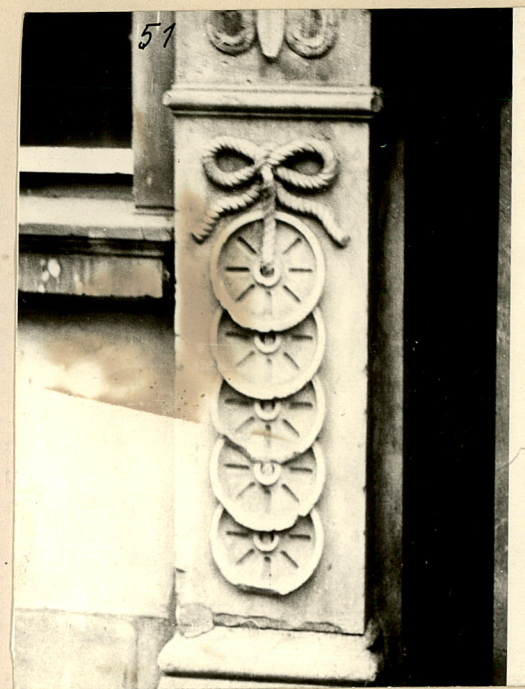
GDANSK
g

Kamienica nr 37

ul. Długa 37

zdjęcia

GDANSK

Kamienica nr 37

ul. Długa 37

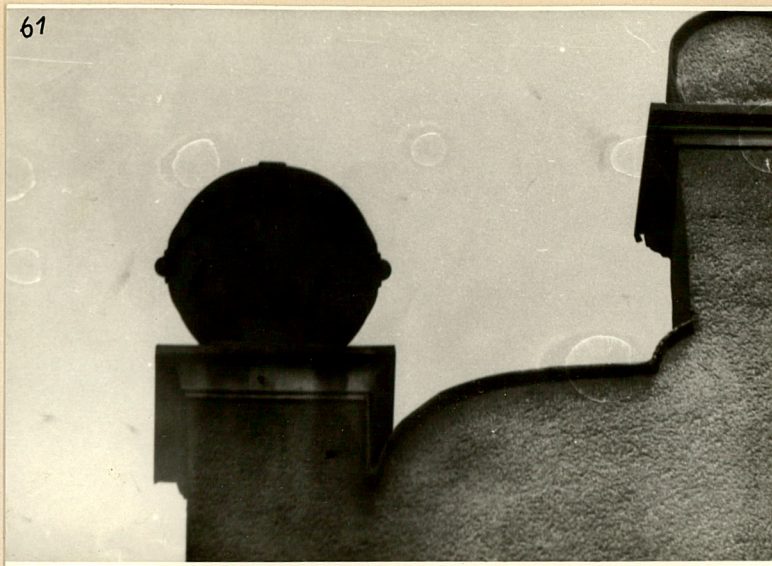
zdjęcia

60

61

62

